

VISUOTINIS ŽEMDIRBIŲ SUVAŽIAVIMAS

REZOLIUCIJA

2018-02-09

Jonava

Lietuvos žemdirbiai ir žemės ūkio įmonių atstovai susirinkę į visuotinį žemdirbių suvažiavimą, vertindami susidariusią situaciją šalies žemės ūkyje, kreipiasi į atsakingų Lietuvos Respublikos institucijų vadovus ir reikalauja ne tik atkreipti dėmesį į keliamas problemas, bet ir nedelsiant imtis priemonių jas spręsti. Dar kartą norime akcentuoti, jog žemdirbiai mokesčius moka visus, kuriuos jie įpareigoti mokėti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Žemdirbiai tikrai nėra valstybės išlaikytiniai ar tie, kurie gyvena kitų sąskaita. Tačiau kone kasdien brangstančios paslaugos, didėjanti mokesstinė našta, nelygios ūkininkavimo sąlygos su kitų Europos Sąjungos šalių ūkininkais, juos visus varo į dar didesnę neviltį. Raginame nedelsiant inicijuoti plačias diskusijas dėl Lietuvos žemės ūkio sektoriaus ateities, parengti trumpalaikę bei ilgalaikę Lietuvos žemės ūkio sektoriaus strategijas, deramai įvertinant sektoriaus indėlį į visos šalies ekonomiką ir sugrąžinant jam deramą įvaizdį mūsų visuomenėje. Atsižvelgiant į tai, prašome:

I. Dėl mokesčių:

1. Papildyti Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatas dėl leidžiamų atskaitymų ir leisti mažinti apmokestinamąsias pajamas vykdant investicijas į ilgalaikį turtą, tame tarpe ir į žemę.
2. Papildyti Pelno mokesčio įstatyme leidžiamų atskaitymų pripažinimo tvarką, numatant, kad žemės ūkio įmonėse žemės įsigijimui padarytos išlaidos būtų įtrauktos į išlaidas, mažinančias apmokestinamąjį pelną.
3. Skatinant jaunus žmones kurtis kaimo vietovėse siūlome visiems besikuriantiems naujiems ūkininkams ne mažiau kaip 5-rių metų laikotarpiui suteikti mokesčines atostogas.
4. 2018 ir vėlesniais metais GPM tarifas ūkininkams ir pelno mokesčio tarifas žemės ūkio juridiniams asmenims turi likti 10 proc.
5. 2018 ir vėlesniais metais ūkininkų ir jų partnerių socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokų „lubos“ neturi viršyti 14 vidutinių šalies darbo užmokesčių.
6. Siekiant paskatinti natūralaus ir kokybiško maisto vartojimą, trumpinti maisto tiekimo grandinę, taikyti 5 proc. PVM tarifą šviežiems maisto produktams, parduodamiems galutiniams vartotojams tiesiogiai iš ūkio ar kooperatyvo (jei šie maisto produktai užauginti kooperatyvo narių).
7. Kadangi ES teisės aktai tam neprieštaruoja, sudaryti sąlygas mūsų ūkininkams privalomai registruotis PVM mokėtojais nuo 100 tūkst. eurų apyvartos vietoje 45 tūkst. eurų, o visiems ūkininkams ne PVM mokėtojams suteikti galimybę pasinaudoti PVM kompensacinio tarifo schema.
8. Prašome ateityje nebedidinti akcizo žemės ūkiui skirtam kurui ir padidinti jo normas.

II. Dėl melioracijos:

1. Valstybės lėšomis turi būti užtikrintas valstybės nuosavybės teise priklausančių magistralinių griovių, sureguliuotų upelių, pralaidų, tiltų, užtvankų ir polderių tinkamas

eksploatavimas bei rekonstravimas ir jie negali būti perduoti kam nors kitam nuosavybės teise.

2. LR Vyriausybę, Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijas raginame kuo greičiau pakeisti teisės aktus, kad būtų galima sutvarkyti (t.y. iškirsti krūmus ir išvalyti dugną) melioracijos griovius, kurie tuo pačiu yra sureguliuoti upeliai. Dabartinė tvarka, kai sureguliuotų upelių tvarkyti negalima, beveik 30 proc. numelioruotų plotų yra pasmerkta užpelkėjimui.
3. Atkreipiame dėmesį į tai, kad jau daug metų melioracijos statinių priežiūrai ir remontui neskiriama pakankamai lėšų, dėl ko melioracijos statinių, priklausančių valstybei, būklė labai sparčiai blogėja. 2017 metai labai aiškiai parodė, kokius nuostolius gali atnešti užsitęsęs lietingas periodas ir tie nuostoliai buvo patirti būtent ten, kur valstybei priklausantys melioracijos statiniai yra labiausiai nusidėvėję. Siūlome kasmet skirti ne mažiau nei 50 mln. eurų, iš jų 25 mln. eurų valstybei priklausančių statinių priežiūrai ir 25 mln. eurų – melioracijos investicinių projektų įgyvendinimui.

III. Dėl situacijos gyvulininkystės sektoriuje:

1. 2014-2020 m. Kaimo plėtros programos priemonėje „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“ turi būti atskirai skirta 40 mln. eurų pieno ūkių modernizavimui (fermų statybai, rekonstrukcijai, bei fermų įrenginiams), skiriant tokį finansavimo intensyvumą: ūkiams iki 70 melžiamų karvių – 70 proc.; ūkiams iki 140 melžiamų karvių – 60 proc.; ūkiams laikantiems daugiau nei 140 melžiamų karvių – 50 proc.
2. PVM sumokamą už pieno produktus, kas viršija 5 proc., pervesti į rizikų valdymo fondą.

IV. Dėl Kaimo plėtros programos ir kofinansavimo:

1. Siekiant tolygios regioninės plėtros uždavinių, primygtinai reikalaujame Kaimo plėtros programai reikalingą biudžetą sustiprinti, padidinant nacionalinio kofinansavimo procentinę dalį iki 25 proc., t.y. iki 150 mln. eurų metams ir tokią lėšų sumą skirti kasmet iki 2022 metų imtinai.
2. Padidintą nacionalinio kofinansavimo procentinę dalį nukreipti į priemonę „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, kad 2014-2020 m. būtų pasiektas toks pats finansavimas kaip ir 2007-2013 m.
3. Siekiant sumažinti socialinę atskirtį, sustiprinti smulkių ir vidutinių šeimos ūkių galimybes ir gebėjimus vystyti bei plėtoti žemės ūkio veiklą, ES ir nacionalinę paramą teikti iki 50 EDV ūkiams iki 50 tūkst. eurų paramai 70 proc. intensyvumu, supaprastinant administravimo reikalavimus.
4. Sudaryti palankias kreditavimo sąlygas smulkiems ir vidutiniams ūkiams savo veiklai vystyti, sudarant sąlygas gauti ilgalaikes (iki 10-15 m.) paskolas, dengiant palūkanas iš Žemės ūkio paskolų garantinio fondo.
5. Sudaryti galimybes smulkiems ir vidutiniams ūkiams gauti nemokamas žemės ūkio specialistų konsultacijas ir reikalingą informaciją jų ūkių plėtrai ir modernizavimui. Tam galėtų svariai padėti savivaldybių žemės ūkio skyrių specialistai.
6. Europos Komisija (EK) patvirtino įgyvendinimo reglamentą Nr. 2018/108, kuriuo nuo liūčių ir potvynių nukentėjusiems Lietuvos ūkininkams skyrė 9 mln. 120 tūkst. eurų kompensaciją. Tačiau ši kompensacija skirta tik tiems ūkininkams už hektarais skaičiuojamą plotą, kurie dėl 2017 m. rugpjūčio – spalio mėn. liūčių ir potvynių tose valstybėse narėse nebegalima naudoti žiemos sėjai, arba jau užsėtą, tačiau dėl minėtos priežasties prarastą 2018–2019 prekybos metų derliui auginti skirtą plotą. Toks sprendimas stipriai nuvylė tuos Lietuvos žemdirbius, kurie dėl liūčių negalėjo nuimti savo derliaus ir patyrė didžiulius nuostolius (pagal ŽŪM skaičiavimą 40 mln. eurų). Kadangi Europos Komisija nedraudžia skirti šalims

narėms nacionalinės paramos nukentėjusiems ūkininkams, raginame iš nacionalinio biudžeto skirti bent 20 mln. eurų nuostolius patyrusiems ir praradusiems 2017 m. derlių dėl buvusios ekstremalios situacijos Lietuvoje, nes pasėliai nuo šios žalos nedraudžiami.

V. Dėl Lietuvos žemės ūkio konkurencingumo:

1. Įteisinti ūkių vertinimo sistemą, kurios vienas iš pagrindinių kriterijų būtų darbo vietų išlaikymas ir naujų kūrimas, jų modernizavimas, pajamų už darbą stabilumas, darbuotojų socialinių garantijų užtikrinimas.
2. Įgyvendinant šalyje 2014 m. liepos 15 d. Europos Komisijos komunikatą Europos parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kova su nesąžiningos prekybos praktika įmonių tarpusavio maisto produktų tiekimo grandinėje“ įteisinti, kad santykiai tarp žemės ūkio produkcijos gamintojų, perdirbėjų ir prekybininkų būtų plėtojami remiantis objektyviais ekonominiais principais. Iš esmės peržiūrėti turimą teisinę bazę, siekiant subalansuoti žemės ūkio produkcijos pasiūlą ir paklausą.
3. Europos Komisijos komunikate „Maisto ir ūkininkavimo ateitis“ daug kalbama apie trumpos maisto grandinės skatinimą. Todėl reikalaujame peržiūrėti ir supaprastinti sąlygas mažų apimčių ūkyje pagamintos žemės ūkio produkcijos ir mėsos perdirbimo cechams bei skerdykloms.
4. Prašome iki š. m. rugsėjo 1 d. ištesėti pažadą ir supaprastinti žemės ūkio produkcijos tiekimą vidaus viešojo maitinimo įstaigoms.

VI. Dėl žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo.

1. Raginame politikus apginti Lietuvos viešąjį interesą ir rasti pagaliau politinės valios užkirsti kelią Lietuvos žemės ūkio paskirties žemei būti spekuliacinio objektu.
2. Kuo greičiau taisyti Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo Nr. IX-1314 pakeitimo įstatymą, kuriame 3 str. 5 dalies susijusių asmenų traktavimas nuo š.m. sausio 1 d. įnešė didelę sumaištį tarp norinčiųjų pirkti žemę.
3. Akcinėms bendrovėms, įsigyjančioms žemės ūkio paskirties žemę, turi būti taikomi tokie pat reikalavimai, kaip ir kitiems juridiniams asmenims.
4. Valstybinės žemės plotai, apaugę krūmynais ar pavieniais medžiais, esantys šalia ar įsiterpę į privačią žemę, turi būti išnuomojami ar parduodami šalia esančiam žemės naudotojui.

VII. Dėl nenašių žemių.

1. Į naują vietovių kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, žemėlapi įtraukti visas žemes, jei jose esama specifinių kliūčių ir jei jose tęsiamas ūkininkavimas ir vykdoma žemės ūkio produkcijos gamyba, kad būtų išsaugota arba pagerinta aplinkos būklė, išlaikytas kaimo kraštovaizdis ir kurių našumo balas yra iki 90 % Lietuvos vidurkio, kas atitiktų 36 žemės našumo balus. Užtikrinti lėšas, kad išmokų dydžiai iki programinio laikotarpio pabaigos, tai yra iki 2020 m., nebūtų mažinami.

VIII. Dėl ketinimų ir sprendimų aplinkosaugos klausimais:

1. Raginame LR Aplinkos ministeriją atkreipti deramą dėmesį į išaugusių paukščių populiacijų reguliavimo poreikį. Migruojančios žąsų, gervės, gulbės vis dažniau ir didesnę žalą daro grūdinių kultūrų pasėliams bei daržovių plotams, esantiems netoli vandens telkinių. Taip pat raginame nedelsiant imtis efektyvių priemonių reguliuojant stumbrų bandas Panevėžio ir Kėdainių rajonuose.
2. Raginame LR Aplinkos ministeriją inicijuoti naujo, atitinkančio dabartinę situaciją, Vilko apsaugos plano parengimą iki šių metų vilkų medžioklės limito nustatymo, organizuojant viešą bei platų parengto plano projekto aptarimą visuomenėje. Tuo pačiu raginame parengti vilkų

padarytos žalos vertinimo metodikos tobulinimą, kad naminių gyvūnų augintojams būtų kompensuojami realūs nuostoliai, panaudojant Europos valstybių patirtį.

3. Raginame atsakingas institucijas imtis veiksmų, kad būtų atliktas Komisijos reglamentu 1155/2017 nustatyto draudimo naudoti pesticidus ekologiniu požiūriu svarbiose vietovėse (azotą fiksuojančiuose augaluose, pūdymuose, tarpiniuose pasėliuose ir įsėlyje) teisinis vertinimas Reglamento 1107/2009 nuostatų požiūriu.
4. Primygtinai reikalaujame iš esmės peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius vietines rinkliavas ar kitas įmokas bei skaičiavimo metodiką už komunalinių atliekų surinkimą iš žemdirbių. Siūlome, kad komunalinės atliekos būtų surenkamos ir apmokestinamos pagal faktišką išvežtą komunalinių atliekų kiekį, susidariusį žemės ūkio paskirties statiniuose, o ne už statinių esamą plotą.
5. Reikalaujame nedelsiant atšaukti LR Vyriausybės nutarimą, kuriuo apmokestintas iš nuosavoje žemėje esamų vandens gręžinių išgaunamas virš 10 m³ per parą vanduo savoms reikmėms. Tai atlikti skubos tvarka Aplinkos ministerija buvo įpareigota Vyriausybės dar 2016 m. gegužės 11 d.
6. Vyriausybė 2011 metų liepos 13 d. nutarimu patvirtino pastatų, kuriuose auginami gyvūnai, sanitarinių apsaugos zonų dydžius. Tačiau nepakeitus kitų teisės aktų, šis nutarimas neveikia, todėl būtina parengti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo bei kitų teisės aktų pataisas, įtvirtinant, kad statant ar rekonstruojant fermas, kuriose auginama iki 300 sutartinių gyvulių, būtų vadovaujama šiuo nutarimu ir nebūtų privalomas atskiras poveikio aplinkai vertinimas, nebūtų reikalinga iš naujo nustatinėti sanitarines apsaugos zonas, nereikėtų gauti TIPK leidimo, nereikėtų iš naujo savivaldybių tarybose tvirtinti detaliųjų planų su tikslu nustatyti sanitarines apsaugos zonas, kai šiuose pastatuose keičiama auginamų gyvulių rūšis.
7. Prašome Vyriausybės kanceliarijos sudaryti darbo grupę iš aplinkos, žemės ūkio ministerijų, Vyriausybės kanceliarijos ir Lietuvos žemės ūkio ir maisto tarybos iškilusiems klausimams spręsti ir teikti sprendimus jų įgyvendinimui. Apie priimtus sprendimus informuoti Ministrą Pirmininką.

IX. Dėl LR Žemės ūkio rūmų:

1. Reiškiame nepasitikėjimą LR žemės ūkio rūmais.
2. Reikalaujame sustabdyti LR žemės ūkio rūmų finansavimą iš biudžeto, kol nebus atliktas auditas ir atliktos LR žemės ūkio rūmų įstatymo pataisos.
3. Raginame Seimą peržiūrėti LR žemės ūkio rūmų įstatymą ir jame įtvirtinti kiekvieno Lietuvos žemdirbio teisę tiesiogiai dalyvauti LR žemės ūkio rūmų pirmininko ir visų kitų valdymo organų rinkimuose.
4. Kol nebus pakeista LR žemės ūkio rūmų valdymo organų rinkimų tvarka, reikalaujame atsakingų valdžios institucijų, formuojant žemės ūkio politiką, nesivadovauti LR žemės ūkio rūmų reiškiamai nuomone, nes ji nėra visų Lietuvos žemdirbių konsoliduota-bendra pozicija.

X. Tiesioginės išmokos Lietuvos žemdirbiams:

1. Nepaisant neesminių skirtumų, visų ES valstybių narių ūkininkai susiduria su labai panašiais iššūkiais ir tais pačiais ES, kaip Pasaulio lyderės, prisiimtais įsipareigojimais. Tai vienoda našta gulanti ant kiekvieno ES žemdirbio pečių. Todėl derybose dėl naujojo periodo raginame Lietuvos aukščiausius vadovus užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į teisėtą žemdirbių reikalavimą, jog tiesioginės išmokos, pradedant 2021 metais, Lietuvos žemdirbiams būtų mokamos ne mažesnės kaip 2020 metų ES tiesioginių išmokų vidurkis, o išmokos už žalinimą ir visų kitų naujai įvedamų aplinkosauginių BŽŪP elementų taikymą būtų vienodos visoje ES.

XI. Kitos spęstinos problemos:

1. ŹŪK „Pienas LT“ yra ypač svarbus visam kooperatiniam judėjimui Lietuvoje. Tai pirma reikšminga pačių susikoooperavusių ūkininkų investicija į pažangią pieno perdirbimo gamyklą, siekiant pridėtinę vertę sugražinti žemdirbiams, o ne palikti ją privačiam pelno siekiančiam kapitalui. Prieš šį kooperatyvą vykdoma tendencingai priešiška veikla kenkia kooperatyvo reputacijai, klaidina visuomenę ir yra nukreipta prieš jo steigėjus pieno gamintojus. Raginame Europos Sąjungos tarnybą (OLAF) ir FNTT užbaigti užtrukusią informacijos ir projekto dokumentų analizę ir kuo skubiau paskelbti išvadas. Šios išvados išsklaidys abejones dėl ŹŪK „Pienas LT“ skirtų ES lęšų teisėtumo ir panaudojimo skaidrumo bei nutrauks faktais nepagrįstas spekuliacijas.
2. Vis dažniau pastebime, jog su žemės ūkiu dirbančiose institucijose (Źemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose) nebėra žemės ūkio išsilavinimą turinčių specialistų, dėl ko trūksta elementariausių žinių dirbant su žemės ūkio teisės aktais ir jų veiklos reglamentavimu. Raginame, jog Źemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose atitinkamose pareigose būtų reikalaujama turėti žemės ūkio išsilavinimą.

Visuotinio suvažiavimo dalyviai, vertindami susidariusią situaciją šalies žemės ūkyje, kreipiasi į atsakingų Lietuvos Respublikos institucijų vadovus ir reikalauja per mėnesį nuo rezoliucijos gavimo pateikti priemonių planą, kuriame būtų aiškiai suformuluota, per kiek laiko ir kaip planuojamos spręsti žemės ūkio keliamos problemos, o jį įvertinę mes apsispręsimė dėl savo tolimesnių veiksmų.

* * *